

Deltaprogramma

DeltaNieuws

Nieuwsbrief | Jaargang 3 | Nummer 7 | december 2013

Inhoud

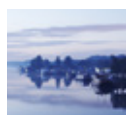
2 | Informatie- en consultatieronde.

5 | Water in de Kamer. Water:
"Fascinerend en angstaanjagend".

3 | Stuurgroep Deltaprogramma
bespreekt organisatie na 2014 en
deltabeslissingen.

6 | Agenda

Informatie- en consultatieronde

De deltabeslissingen moeten ervoor zorgen dat ons land niet alleen nu, maar ook de komende honderd jaar, veilig is voor water en over genoeg zoetwater beschikt. Het IJsselmeergebied. Foto: Theo Bos

De Stuurgroep Deltaprogramma heeft eind november de stand van zaken en waar mogelijk en nodig de richting bepaald van de deltabeslissingen en voorkeursstrategieën (zie ook het artikel over de stuurgroep Deltaprogramma). Deze bouwen voort op het Deltaprogramma 2014. We staan nu aan de vooravond van de definitieve besluitvorming.

Deltabeslissingen en voorkeursstrategieën

De kern van de deltabeslissingen is een nieuwe aanpak voor onze waterveiligheid en zoetwatervoorziening en hoe we in onze delta waterrobuust kunnen bouwen. Daarnaast geven de deltabeslissingen richting aan de concrete aanpak in de Rijn-Maasdelta en het IJsselmeergebied. Tot slot wordt, in lijn met de Nationale Visie Kust die dit jaar is verschenen, de aanpak voor de kust beschreven.

Informereren en consulteren op maat

Net als vorig jaar staat er de komende maanden een informatie- en consultatieronde gepland. Die wordt per regio geregeld en verschilt dus ook per deelprogramma. De bestuurlijke partijen worden voor het geven van een bestuurlijke reactie door het meest betrokken deelprogramma benaderd. Dit deelprogramma fungeert als ‘voorkeur’

voor informatie en reacties. Zo worden voor IJsselmeergebied, Waddengebied, Kust en Zuidwestelijke Delta de betrokken portefeuillehouders door de regionale stuurgroep uitgenodigd, om de uitkomsten met hun achterban te bespreken en reacties aan hun stuurgroep te sturen.

Voor Rijnmond-Drechtsteden zal in aanwezigheid van een lid van de stuurgroep in de bestuurlijke bijeenkomsten van de regionale partners een toelichting worden gegeven en wordt een gesprek aangegaan over de voorkeursstrategie en de deltabeslissingen. De consultatie wordt afgesloten met een Bestuurlijke Conferentie op 26 februari 2014. Voor het riviereengebied bereiden de provincies het consulteren in de regio's Maasvallei, bedijkte Maas, Waal, Nederrijn-Lek en IJssel voor. In dezelfde regio's is de afgelopen periode intensief gewerkt aan de regionale uitwerking van de voorkeursstrategieën per riviertak, zie [Deltaweb](#).

Voor de Deltabeslissing Zoetwater loopt de informatie- en consultatieronde via de informatie- en consultatieronde van de zoetwaterregio's (Bestuurlijk platform Zoetwater). De consultatie voor de Deltabeslissing Veiligheid loopt mee in de informatie- en consultatierondes van de gebiedsgerichte deelprogramma's. Voor de [conceptdeltabeslissing Ruimtelijke](#)

[Adaptatie](#) wordt bestuurders gevraagd, om via werksessies te reageren op de formuleerde aanpak en de geschetste ambitie en om mee te denken over het modelafwegingskader.

Voor de informatie- en consultatieronde zijn informatiebulletins beschikbaar. De bulletins beschrijven de stand van zaken van de deltabeslissingen en voorkeursstrategieën en de vragen voor de consultatie. Op Deltaweb is er een [dossier Bestuurlijke consultatie DP2015](#), waar de informatiebulletins en meer achtergrondinformatie te vinden is.

Hoe verder?

De informatie- en consultatieronde eindigt begin maart, waarna de reacties worden verzameld en verwerkt, zodat deze beschikbaar zijn voor de regionale stuurgroepen en voor de Stuurgroep Deltaprogramma van april. Dan vindt een inhoudelijke bespreking plaats van het DP2015, gevolgd door een afrondende bespreking in mei. Tussen de stuurgroepen van april en mei is er voor bestuurders nog een gelegenheid, om achterbannen te consulteren. Eind juni is de uiteindelijke bestuurlijke afstemming in het Nationaal Bestuurlijk Overleg Deltaprogramma. Vervolgens wordt het DP2015 voorgelegd aan het kabinet en met Prinsjesdag aan het parlement.

De deltabeslissingen en voorkeursstrategieën van het Deltaprogramma worden vervolgens door de betrokken bestuursorganen beleidsmatig verankerd. Rijksbeleid dat voortvloeit uit de deltabeslissingen wordt opgenomen in het Nationaal Waterplan, respectievelijk wet- en regelgeving; decentraal beleid dat voortvloeit uit de deltabeslissingen in decentrale beleidsplannen, bijvoorbeeld in regionale waterplannen en structuurvisies. Indien nodig worden bestuursafspraken gemaakt. Met het vastleggen van de deltabeslissingen en voorkeursstrategieën wordt de basis gelegd voor het vervolg van het Deltaprogramma en het werken aan een veilige delta met genoeg water, nu en in de toekomst.

Stuurgroep Deltaprogramma bespreekt organisatie na 2014 en deltabeslissingen

De ambitie voor ruimtelijke adaptatie: in 2050 is het bebouwde gebied in Nederland zo goed mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust ingericht. Op de foto een voorbeeld van klimaatbestendig bouwen: de opslag van water onder het gebouw van Watermet. Bij hevige regenval kan overtollig water geborgen worden onder het pand.

Foto: Tineke Dijkstra

Vanaf 2015 breekt voor het Deltaprogramma een nieuwe fase aan. De Stuurgroep Deltaprogramma heeft donderdag 28 november onder meer gesproken over de organisatie van het programma in deze nieuwe fase. Daarnaast stonden de deltabeslissingen op de agenda.

In 2015 zijn de voorstellen voor deltabeslissingen en de voorkeursstrategieën vastgesteld. In het Deltaprogramma verschuift het accent van de werkzaamheden vanaf dat moment naar de uitwerking en implementatie van de deltabeslissingen. In deze nieuwe fase blijft een aantal zaken gelijk. De deltacommisaris stelt bijvoorbeeld ook na 2014 ieder jaar een Deltaprogramma voor, met maatregelen en voorzieningen voor waterveiligheid en zoetwatervoorzie-

ning. Dat is vastgelegd in de Deltawet. Het nieuwe accent in de werkzaamheden stelt deels andere eisen aan de organisatie. Het vijfde Deltaprogramma (DP2015) zal daar een beschrijving van bevatten, naast de definitieve deltabeslissingen en voorkeursstrategieën.

Advies professor Teisman: organisatie na 2014

De deltacommisaris heeft professor Geert Teisman van de Erasmus Universiteit gevraagd te adviseren over de organisatie van het Deltaprogramma na 2014 en in te gaan op twee vragen: wat is de meerwaarde van de huidige organisatie van het Deltaprogramma en welke aanpak ondersteunt een slimme en hoogwaardige implementatie van de deltabeslissingen?

Teisman heeft voor zijn advies diepte-interviews gehouden met bestuurders en medewerkers van overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven die bij het deltaprogramma betrokken zijn. Ook hebben alle deelnemers van het Deltacongres een enquête gekregen om hun ideeën kenbaar te maken.

De interviews en enquêtes laten zien dat de betrokken partijen in grote meerderheid enthousiast zijn over de aanpak van het Deltaprogramma: zij geven de werkwijze gemiddeld een 8. De kracht zit voor velen in het feit dat het om een nationaal programma gaat. Alle schakels van lokaal tot landelijk bestuur zijn direct betrokken. Dat maakt de organisatie weliswaar complex, maar die complexiteit werpt vruchten af,

zo is het algemene oordeel. Na 2014 willen partijen de intensieve samenwerking voortzetten.

Teisman werkt de komende maanden verder aan zijn advies. Hij zal onder meer ingaan op ontwerpcriteria voor de nieuwe organisatie en een optimale samenhang met de werkwijze in met name het MIRT en het nieuw Hoogwaterbeschermingsprogramma. De inzet is de verworvenheden van de afgelopen jaren te behouden.

Deltabeslissing Zoetwatervoorziening

De Stuurgroep Deltaprogramma ondersteunt de voorgestelde lijn om voorzieningenniveaus voor zoetwater vast te stellen. Het woord voorzieningenniveau blijkt soms tot misverstanden te leiden. De stuurgroep adviseert goed te omschrijven wat ermee bedoeld wordt. Het moet duidelijk zijn dat het voorzieningenniveau geen norm is. Het geeft een inspanningsverplichting weer.

De deltabeslissing krijgt ook een financiële paragraaf. Er komen criteria voor maatregelen die in aanmerking komen voor financiering uit het Deltafonds. Maatregelen in het regionale systeem kunnen ook voor financiering uit het Deltafonds in aanmerking komen, als ze van nationaal belang zijn. Komende maanden wordt alles uitgewerkt en concreet gemaakt per regio.

Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie

De stuurgroep vindt dat een goede verdiepingsslag is gemaakt. Het deelprogramma is erin geslaagd een duidelijke ambitie te formuleren voor dit nieuwe thema in de waterveiligheid: in 2050 is het bebouwde gebied in Nederland - inclusief vitale en kwetsbare objecten - zo goed mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust ingericht. De ambitie wordt breed ondersteund in de stuurgroep.

Het deelprogramma heeft verschillende instrumenten uitgewerkt om de ambitie te

verwezenlijken, zoals een bestuursovereenkomst, een model voor een afwegingskader en vroegtijdige toepassing van de watertoets. De komende maanden moet duidelijk worden welke vorm deze instrumenten krijgen. De verantwoordelijkheid voor de ruimtelijke inrichting is primair het domein van het lokaal en regionaal bestuur.

Deltabeslissing Waterveiligheid

Alle regionale deelprogramma's hebben een conceptadvies opgesteld voor nieuwe normen voor de waterkeringen in hun gebied. Het deelprogramma Veiligheid en de regionale deelprogramma's werken in de komende maanden toe naar een landelijk consistent beeld. In de eerste consultatieronde, die in december 2013 begint, staan de principes van de nieuwe normering en de bestuurlijke accenten voor de verschillende gebieden centraal. Verderop in het voorjaar vindt een tweede bestuurlijke consultatie plaats die ook over de hoogte van de nieuwe normen zal gaan.

De afgelopen maanden hebben het Deltaprogramma en de veiligheidsregio's gesproken over de zogenoemde 'evacuatiefracties': het percentage van de mensen dat bij een dreigende overstroming een veilig heenkomen vindt. Het gaat hier niet om normen voor evacuaties, maar om een rekenwaarde die onder meer gebruikt wordt om te bepalen hoe veilig de waterkering moet zijn. Het is belangrijk dat de rekenwaarde realistisch is. Daarom worden ze door de veiligheidsregio's gecheckt.

Deltabeslissing IJsselmeergebied

De Deltabeslissing IJsselmeergebied heeft in het vierde Deltaprogramma (DP2014) al heel concreet invulling gekregen. Tot 2050 hoeft het winterpeil niet mee te stijgen met de zeespiegel. Wel krijgt de beheerder (Rijkswaterstaat) meer ruimte om het waterpeil flexibel te beheren, ten behoeve van de waterveiligheid en de zoetwatervoorziening. Aan duidelijke criteria hiervoor wordt gewerkt.

Ook na 2050 is meestijgen met de zeespiegel niet de meest kosteneffectieve aanpak. Er is onvoldoende kennis om nu te beslissen of het gemiddeld winterpeil na 2050 wel of niet beperkt mee gaat stijgen met de zeespiegelstijging. Indien noodzakelijk moet 'zo beperkt mogelijk meestijgen' mogelijk blijven. Dit stelt voorwaarden aan de ruimtelijke inrichting van onder meer de oevers. Welke ruimtelijke reservering met de nieuwe inzichten nodig is, wordt nog nader uitgewerkt.

Deltabeslissing Rijnmond-Drechtsteden

Ook voor de Deltabeslissing Rijnmond-Drechtsteden zijn de contouren al stevig neergezet in DP2014. De huidige afvoerverdeling van de grote rivieren zal gehanteerd worden als uitgangspunt voor de voorkeurstrategieën. Nader onderzoek wordt opgenomen in de kennisagenda van DP2015.

Stuurgroep Deltaprogramma

De Stuurgroep Deltaprogramma adviseert de deltacommissaris over de inhoudelijke samenhang in het Deltaprogramma. Aan de Stuurgroep neemt een bestuurder van elk van de zes gebiedsgerichte en drie generieke deelprogramma's deel. Daarnaast nemen de voorzitters van de koepels (VNG, IPO en UvW) deel aan de Stuurgroep Deltaprogramma en namens de Rijksoverheid de directeurs-generaal van de twee departementen (Infrastructuur en Milieu en Economische Zaken) en Rijkswaterstaat. De deltacommissaris is voorzitter van dit overleg.

Water in de Kamer

Water: “Fascinerend en angstaanjagend”

Storm dit najaar bij Scheveningen. Foto: Mischa Keijser

Maandag 18 november sprak minister Schultz van Haegen van Infrastructuur en Milieu in het Wetgevingsoverleg Water met de waterwoordvoerders van de Tweede Kamerfracties over een groot aantal waterissues, waaronder het Deltaprogramma 2014. Ter voorbereiding op dit overleg had deltacommissaris Wim Kuijken enkele dagen daarvoor met de waterwoordvoerders van gedachten gewisseld over het Deltaprogramma 2014.

Hoewel er veel verschillende waterthema's de revue passeerden, was duidelijk te merken dat we nu aan de vooravond van de deltabeslissingen staan. “Een beetje stilte voor de storm,” zoals Dik-Faber (ChristenUnie) het uitdrukte. De meeste Kamerleden en ook de minister lieten duidelijk merken uit te kijken naar de deltabeslissingen, die volgend jaar vast en zeker centraal zullen staan bij het jaarlijkse Wetgevingsoverleg (WGO) Water. Maar hoewel dit jaarlijkse WGO vanuit politiek

perspectief rustig verliep, blijft water voor de Kamerleden een “fascinerend en angstaanjagend onderwerp,” zoals Smaling (SP) het uitdrukte. Dat angstaanjagende aspect werd door veel Kamerleden verbonden met de natuurramp die zich ruim een week voor het overleg op de Filipijnen had afgespeeld.

Zoetwater

Veel Kamerleden stonden uitdrukkelijk stil bij het belang van een goede zoetwatervoorziening. Volgens Bosman (VVD) is zoetwater wereldwijd “misschien wel het probleem van de toekomst”, maar ook in Nederland is aandacht voor een goede zoetwatervoorziening nodig. Deze is volgens hem, juist in tijden van droogte en lage waterstanden, cruciaal voor sectoren als de landbouw, binnenvaart en industrie. Hij vroeg met name aandacht voor lokale initiatieven en innovaties. Ook Jacobi (PvdA) had veel aandacht voor “de verdrogingsproblematiek”. De minister stond in haar eerste

termijn uitgebreid stil bij het zoetwater-vraagstuk, een relatief nieuw en belangrijk vraagstuk voor Nederland, zo benadrukte ze, dat in het Deltaprogramma systematisch wordt aangepakt. Zij ging in op de vraag hoe we in relatief droge tijden het probleem van de waterschaarste kunnen verkleinen: “Hoe kunnen wij het systeem zodanig beïnvloeden dat wij de zoetwatervoorraad meer veiligstellen. Onze zoetwatervoorraad is natuurlijk goud waard, als je die vergelijkt met andere landen.” Zij verwees daarbij naar het Deltaplan Zoetwater, waarin volgend jaar concrete maatregelen worden voorgesteld.

Waterveiligheid

Bosman stelde de “bewusteloosheid” aan de orde, waarvan volgens hem sprake is bij de meeste Nederlanders in relatie tot onze bescherming tegen hoog water. Waterveiligheid is volgens hem een vanzelfsprekendheid geworden, maar is dat allerminst. Nadere bewustwording is volgens hem dus gewenst.

Ook de noodzaak van een goede communicatie van de nieuwe veiligheidsbenadering in het algemeen (Bosman) en naar bewoners in het bijzonder (Jacobi) werd benadrukt.

Zowel in het voorbereidende gesprek met deltacommissaris Wim Kuijken als in het WGO werd de meerlaagsveiligheidsbenadering door verschillende Kamerleden aan de orde gesteld. Enerzijds werd benadrukt dat de eerste preventieve laag tegen overstromingen de belangrijkste is en blijft. Anderzijds kwamen ook de kansen aan bod, bijvoorbeeld voor Dordrecht en de IJssel-Vechtdelta. Jacobi onderstreepte dat het belangrijk is het karakter van historische steden en dorpen te bewaren en stelde de meerlaagse aanpak bij Marken ten voorbeeld. Zij vroeg in dat kader ook aandacht voor de veendijk bij Uitdam en voor Oudewater en pleitte voor “creatieve veiligheid”. Oudewater kon zich tijdens het WGO sowieso in de belangstelling verheugen. Naast Jacobi, vroegen Bisschop (SGP), Dik-Faber, Geurts (CDA) en Smaling aandacht voor dit historische stadje. Oudewater en omliggende gemeenten hebben te maken met afgekeurde C-keringen, die op dit moment nog fungeren als primaire waterkeringen. Maar hier is al enige tijd helder (zoals ook beschreven in het DP2014) dat het kosteneffectiever is dit gebied en de gehele Randstad te beschermen door aan de noordkant van de Lek de veiligheidsnormen aan te scherpen in plaats van het versterken van alle afgekeurde C-keringen. In het kader van de deltabeslissingen gaat hierover besloten worden, maar voordat deze besluiten juridisch verankerd zijn, is de nodige tijd verstreken en hebben deze gemeenten

volgens de Kamerleden te maken met ongewenste beperkingen in hun ruimtelijke ontwikkeling. Er is een motie aangenomen om hier beweging in te krijgen.

Ook de juridische verankering van de nieuwe veiligheidsnormen kwam aan bod. Smaling en Dik-Faber vroegen de minister om de nieuwe normen in de nieuwe Omgevingswet te verankeren en niet in een AMvB. De minister gaf aan tot nu toe voornemens te zijn de normen op AMvB-niveau te verankeren. Daarnaast zei ze niet te zullen wachten met het juridisch verankeren van de normen tot de Omgevingswet. Dat zou te lang gaan duren. In eerste instantie worden de nieuwe normen in de huidige Waterwet vastgelegd.

Waterkwaliteit

Tijdens het WGO werden veel waterkwaliteitspunten besproken, zowel de kwaliteit van drink-, als van oppervlaktewater. Een voor het Deltaprogramma relevant punt was de bekostiging van de implementatie van de Kaderrichtlijn Water. Kamer en minister gaven nog een keer aan dat de bekostiging hiervan niet ten koste zou moeten gaan van investeringen in waterveiligheid en zoetwatervoorziening.

Werkwijze Deltaprogramma

De werkwijze van het Deltaprogramma na de deltabeslissingen kon op de belangstelling rekenen van Hachchi (D66) en Geurts. Zij vroegen naar de toekomstige organisatie van het Deltaprogramma en de rol van de deltacommissaris. De minister benadrukte in haar reactie de formele wettelijke rollen van de deltacommissaris: hij doet het jaarlijkse voorstel voor het Deltaprogramma

en hij heeft een “toetsende rol”. Of zoals de wet het zegt: hij bewaakt de voortgang van de uitvoering van het Deltaprogramma. Voor de toekomstige organisatie van het Deltaprogramma en de implementatie van de deltabeslissingen wees zij op het onderzoek van professor Teisman. Ook vertelde ze de Kamer dat ze de Adviescommissie Water had gevraagd om hierover te adviseren. Ze benadrukte dat de bestuurlijke samenwerking die in het Deltaprogramma was ontstaan binnen en tussen regio’s veel winst had opgeleverd en dat die, zij het minder intensief, moet worden behouden. “Het is namelijk veel mooier om vanuit de integrale blik oplossingen te verzinnen dan alleen vanuit de sectorale blik.”

Verder kwamen tal van andere zaken aan de orde, zoals de mogelijke uitholling van kennis en kunde bij Rijkswaterstaat (ook in relatie tot het beheer van de Oosterscheldekering), de zandhonger in de Oosterschelde en de nieuwe normering (dit onderwerp werd relatief beknopt besproken, na de uitgebreide bespreking tijdens het Algemeen Overleg Waterveiligheid afgelopen juni). Ook kwam aan de orde dat rivierverruiming, afgezien van de meerkosten, betaald zou moeten kunnen worden uit de middelen voor hoogwaterbescherming. Zie voor meer gedetailleerde informatie het [verslag van de Tweede Kamer](#).

In juni overlegt de Kamer weer met de minister over wateronderwerpen. Daarvoor zal zij de Kamer over een aantal issues nader informeren, zoals over de Oosterscheldekering in de voortgangsrapportage van het HWBP-2. Ook komt de minister met een brief over innovaties op het gebied van water.

Ochtend aan het Brielse Meer, Zeeland. Foto: Marcel Kentin

Agenda

Belangrijke data Deltaprogramma

2014

Januari-maart	Bestuurlijke informatieronde
24 april	Stuurgroep Deltaprogramma
April-mei	Bestuurlijke consultatie
4 juni	Stuurgroep Deltaprogramma
3 juli	Nationaal Bestuurlijk Overleg
16 september	Prinsjesdag aanbieden DP 2015 aan parlement
6 november	Deltacongres

Dit is DeltaNieuws jrg 3, nr 7, de nieuwsbrief van het Deltaprogramma. Met DeltaNieuws kunt u de ontwikkelingen binnen het Deltaprogramma volgen.

Op weg naar de volgende rapportage over het Deltaprogramma DP2015 staan de definitieve voorstellen voor deltabeslissingen en voorkeursstrategieën voor de waterveiligheid en zoetwatervoorziening centraal. De komende tijd kunt u de ontwikkeling van strategieën en deltabeslissingen volgen. DeltaNieuws verschijnt elke twee maanden. Het volgende nummer verschijnt rond 27 februari 2014.

Deltaprogramma

Doel van het Deltaprogramma is om Nederland ook voor de volgende generaties te beschermen tegen hoog water en te zorgen voor voldoende zoet water.

Het Deltaprogramma is een nationaal programma. Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen werken hierin samen met inbreng van de maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en kennisinstituten.

Wilt u reageren of zich afmelden als abonnee?

Mail naar nieuwsbrief@deltacommissaris.nl

Dit is een uitgave van het

Deltaprogramma

Postbus 90653 2509 LR DEN HAAG

www.rijksoverheid.nl/deltaprogramma of www.deltacommissaris.nl

December 2013

Foto voorpagina: Hoog water op de Waal bij het dorpje Beneden-Leeuwen.

Foto: Tineke Dijkstra